

Utlåtande 2006:153 RVII (Dnr 327-3756/2004, 327-3762/2004)

Korttidsboende och avlastning utomlands

Motion av Margareta Björk (m) (2004:48)

Vidareutveckling av valfriheten med vård utomlands

Motion av Karl Bern (fp) (2004:51)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. I den kommande upphandlingen av enstaka platser i korttidsboende ska möjligheten till utlandsvistelse för äldre beaktas.
2. Stadsdelsnämnderna uppmanas fram till nästa ramavtal att tillgodose enskildas behov av utlandsvistelse om det i ett enskilt ärende finns ett så speciellt behov av detta att upphandling blir möjlig.
3. Därmed anses motion (2004:48) av Margareta Björk (m) och motion (2004:51) av Karl Bern (fp) besvarade.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Stadsledningskontoret får i uppdrag att utarbeta riktlinjer och regler för biståndsbeslut om korttidsvård utomlands.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

I motion (2004:48) av Margareta Björk (m) om korttidsboende och avlastning utomlands föreslås att Stockholms stad omgående ska utreda möjligheterna för äldre i staden att, efter sedvanlig biståndsprövning, erbjudas korttidsboende och avlastning utomlands, *bilaga 2*.

Karl Bern (fp) föreslår i motion (2004:51) om vård utomlands att kommunstyrelsen ska ges i uppdrag att undersöka förutsättningarna för vård utomlands, *bilaga 3*.

Remisser

Ärendena har för synpunkter remitterats vid två tillfällen till stadsledningskontoret, kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning och kommunstyrelsens pensionärsråd p.g.a. att ytterligare utredning krävdes. Motion (2004:48) av Margareta Björk (m) har för synpunkter remitterats till stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen. Motion (2004:51) av Karl Bern (fp) har för synpunkter remitterats till stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta och Vantör.

Stadsledningskontoret anser i tjänsteutlåtande den 22 december 2004 att det finns juridiska, ekonomiska och verksamhetsmässiga frågor som behöver utredas. Stadsledningskontoret anser att staden för närvarande kan tillgodose behovet av platser vid särskilda boenden och korttidsboenden inom landets gränser. Vidare anser stadsledningskontoret att det handlar om äldre som är i stort behov av vård och omsorg, vilket försvårar en flytt utomlands. Stadsledningskontoret anför också att särskilda boenden och korttidsboenden för äldre som drivs i utlandet inte är tillståndspliktiga enligt svensk lag. Om verksamheten bedrivs utomlands bör det också säkerställas att det finns tillgång till både närsjukvård på läkarnivå och kvalificerad läkarvård. Hemtransport av sjuka och avlidna måste också ordnas. Stockholms stad har för närvarande ramavtal med ett antal enskilda organisationer. I förutsättningarna för avtalet har inte angivits att det kan ske kompletterande upphandlingar. Stadsledningskontoret anser att regler och riktlinjer för biståndsbeslut gällande äldreboende utomlands måste tas fram, för att säkerställa en enhetlig bedömning i staden. I övrigt anser stadsledningskontoret att staden bör skaffa sig en uppfattning om de ekonomiska konsekvenserna.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning har den 11 mars 2005 tillstyrkt i huvudsak stadsledningskontorets förslag till beslut. Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning anser att vård utomlands behöver utredas ytterligare och väntar med ett definitivt besked till dess. Dessutom anser beredningen att Socialstyrelsen bör fortsätta att ha tillsynen enligt hälso- och sjukvårdslagstiftningen även om vården utförs utomlands.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har den 3 mars 2005 tillstyrkt stadsledningskontorets förslag till beslut.

Stadsledningskontoret anser i tjänsteutlåtande den 16 februari 2006 att om staden handlar upp platser för korttidsboende för äldre utomlands ska genom avtal regleras att verksamheten följer den svenska hälso- och sjukvårdslagen och Socialstyrelsens föreskrifter. Utföraren ska ha en försäkring som täcker patientskadeersättning. Staden svarar för tillsynen. Staden kan genom en försäkring täcka kostnader för oplanerad hemtransport. Det finns såväl billigare och dyrare platser i korttidsboenden i staden och länet som utomlands. Stadsledningskontoret anser att stadens behov av korttidsboende tillgodoses genom de ramavtal som har träffats med utförare inom Stockholms län samt genom de platser som finns i egen regi och på entreprenad. Upphandling av platser utomlands kan övervägas först i samband med en ny upphandling. Nuvarande avtal gäller till den 30 juni 2008.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 17 mars 2006 att i kommande upphandling av enstaka platser i korttidsboende ska möjligheten till utlandsvistelse för äldre finnas med och att under tiden till nästa ramavtal bör stadsdelsnämnderna tillgodose enskildas behov av utlandsvistelse om det i ett enskilt ärende finns ett så speciellt behov av detta att upphandling blir möjlig.

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslöt den 6 mars 2006 att tillstyrka stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Korttidsboende och avlastning utomlands. Motion 2004:48 av Margareta Björk (m), bilaga 2

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att de personer som är aktuella för korttidsboende utomlands är ett fåtal. Dessa personer har därtill ett stort omvårdnadsbehov och klarar inte resa till eller ifrån en flygplats utan specialfordon eller sjuktransport. Det behövs också ledsagare för att klara av en längre resa. Nämnden anser att klara regler och riktlinjer för korttidsboende utomlands bör tas fram. Försäkringsfrågor och lagstiftning vad gäller hälso- och sjukvård måste även belysas. Nämnden anser att upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LoU) måste göras.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd anser att korttidsboende utomlands kan ge ett värdefullt miljöombyte. Nämnden anser att det är ett fåtal personer som kan komma ifråga för detta. Dessa personer har ett stort omvårdnadsbehov, är i behov av ledsagare och anpassad transport till och från en flygplats. Nämnden anser vidare att staden måste ta fram tydliga regler och riktlinjer för biståndsbeslut om korttidsboende utomlands. Nämnder menar att det finns en hel del obesvarade

frågeställningar om kostnadsansvar, försäkringar och lagstiftning vad gäller hälso- och sjukvård.

Liljeholmens stadsdelsnämnd instämmer i motionärens förslag att staden utreder ansvars- och säkerhetsfrågorna kring avlastning utomlands. Nämnden menar att det endast är ett fåtal äldre och närståendevårdare som berörs av förslaget i motionen. Vidare anser nämnden att dessa äldre har ett omfattande vårdbehov, vilket också innebär att medhjälpare behövs på resan. För äldre med demenssjukdom anser nämnden att det inte är lämpligt med en sådan resa. En läkare bör bedöma om den äldre klarar av resan. Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att en sådan resa inte får innebära ytterligare kostnader för stadsdelen utöver kostnaden för korttidsboendet.

Vidareutveckling av valfriheten med vård utomlands. Motion 2004:51 av Karl Bern (fp), bilaga 3

Bromma stadsdelsnämnd tror att varmt klimat kan ha en positiv inverkan på patienter som genomgått en sjukvårdsbehandling. Nämnden anser dock att det är landstinget som ansvarar för sådan rehabilitering. Vidare anser nämnden att kostnaden som anges i motionen inte är riktig, att flygresan till och från korttidsboenden måste läggas till vårdkostnaden för att jämförelsen ska bli korrekt. Kostnaden för personlig ledsagare och anpassad transport måste också beaktas. Bromma stadsdelsnämnd anser att de flesta som idag har biståndsbeslut om korttidsboende har omfattande vård- och omsorgsbehov. Nämnden menar att kostnaderna för korttidsboende utomlands inte får ske på bekostnad av de som inte har möjlighet eller önskar få vård och omsorg utomlands.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd ser fördelarna med vård utomlands, men anser att rehabilitering efter sjukhusvistelse är landstingets ansvarsområde.

Vantörs stadsdelsnämnd anser att begreppet korttidsvård måste förtydligas. Begreppet korttidsvård hänser till en rehabiliterande insats vilket är landstingets ansvar. En precisering av begreppet krävs också för att biståndsbedömarna ska kunna göra likartade bedömningar. Vidare anser nämnden att den totala kostnadsbilden belysas. Den grupp som beviljats plats på korttidsboende är en grupp med stort vård- och omsorgsbehov, vilket kan påverka intresse och förutsättningar att genomföra en sådan resa. Ledsgare och resplats för de som inte kan resa i vanlig flygstol måste också beaktas. Därtill måste utomlandsvårdens kostnader belysas bättre. Andra faktorer som måste tas i beräkning är eventuell sjukhusvård utomlands. Det ansvarar inte stadsdelsnämnden för och då behövs en reseförsäkring som täcker sådana kostnader.

Mina synpunkter

En vistelse i varmt klimat kan för en del äldre som har korttidsvård innebära nya krafter och förhöjd livskvalitet. Det gäller dem som fysiskt och psykiskt orkar med en längre resa och har beviljats korttidsvård. Motionärerna Margareta Björk (m) och Karl Bern (fp) föreslår i varsin motion att möjlighet att erbjuda korttidsvård utomlands ska utredas. Det är viktigt att skilja det ansvar som Stockholms stad har från det ansvar som landstinget har. Rehabilitering efter sjukhusvistelse är landstingets ansvar, medan korttidsvård är aktuellt för dem där utredning pågår för att avgöra om en person är i behov av vård och omsorgsboende eller som avlastning och växelvård för de som vårdas hemma. Stadsdelsnämnderna bedömer att endast ett fåtal personer kan komma ifråga för korttidsvård utomlands. Den grupp som främst kan bli aktuell är personer som beviljats korttidsvård för att avlasta en anhörig i vårdarbetet.

Staden måste ta fram tydliga regler och riktlinjer för biståndsbeslut om korttidsvård utomlands.

Staden måste förvissa sig om att den enskilde får en god och säker vård och omsorg.

Stadsledningskontoret har utrett de frågor som tidigare fanns om tillsyn, upphandling, hälso- och sjukvård och försäkringar. Samma kvalitetskrav ska ställas på utförare utomlands som ställs på enskilda utförare i Stockholms län. De krav som gäller hälso- och sjukvård ska preciseras i upphandlingen. Utförare måste ha avtal med läkare på plats. I de avtal som andra kommuner träffat med utförare utomlands krävs vidare att utföraren följer såväl den svenska hälso- och sjukvårdslagen och socialstyrelsens föreskrifter som reglerna i det land där korttidsboendet är beläget.

Stockholms läns landsting har avtal med ett flertal svenska organisationer och företag som bedriver vård utomlands och som landstinget kan remittera patienter till. Även i dessa avtal är alla myndighetskrav reglerade.

Eftersom patientskadlagen endast gäller skador som uppkommit i samband med hälso- och sjukvård i Sverige ska det även krävas att utföraren har en försäkring som täcker patientskadeersättning. Stadens avtal med patientnämnden kommer att omfatta även dessa platser. Stadens ansvarsförsäkring gäller om de boende förorsakar skadeståndskrav.

I det förfrågningsunderlag som kommunerna andra kommuner i Stockholms län utarbetade inför upphandlingen var förutsättningen att kostnaden per dygn inte skulle överstiga kommunernas dygnskostnader för korttidsboendeplatser i egen regi. I de avtal som har träffats ingår i priset att utföraren svarar för den planerade resan från Sverige till korttidsboendet och åter. Personal

möter på Arlanda och följer omsorgstagaren till rummet på korttidsboendet. Vid hemresa hjälper personalen till med packningen kvällen innan hemresan och följer med under resan hem. Behov av medhjälpare på resan tillgodoses alltså genom personal från utföraren och kostnaderna ingår i priset. En förutsättning är dock att den som beviljas bistånd till korttidsvård utomlands bedöms klara flygresan.

Det är med andra ord inte en förutsättning att anhörig följer med på resan. Det ska dock vara möjligt för anhörig som vill det att resa med på egen kostnad.

Stadsledningskontorets utredning visar således att kostnaden för en vistelse på korttidsboende, utomlands inklusive resa, ledsagare och försäkringar inte överstiger den genomsnittliga kostnaden för vård på korttidsboende i Stockholm. Korttidsboende kan beredas till lägre pris i egen regi och genom enstaka platsavtalet än de priser som andra kommuner betalar för vård utomlands. Det finns också dyrare placeringar i Stockholms län än de priser som andra kommuner betalar för vård utomlands.

Stockholms stad är till 30 juni 2008 bunden av ramavtal med ett antal enskilda organisationer som erbjuder platser vid särskilda boenden och korttidsboenden för äldre. I förutsättningarna för detta avtal har inte angivits att det kan ske kompletterande upphandlingar. Om staden under avtalsperioden köper platser från andra enskilt drivna äldreboenden (exempelvis utomlands) skulle detta därför eventuellt kunna betraktas som ett avtalsbrott från stadens sida, med risk för skadestånd som följd. När detta avtal går ut ska i den nya upphandlingen ingå att kunna erbjuda korttidsvård utomlands om kostnadsförutsättningarna inte avviker från ovan redovisade.

Under tiden till nästa ramavtal bör stadsdelsnämnderna tillgodose enskildas behov av utlandsvistelse om det i ett enskilt ärende finns ett så speciellt behov av detta att upphandling blir möjlig.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Sten Nordin* (m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

För de äldre som behöver hjälp och stöd i Stockholm ska staden tillhandahålla en god service, omsorg och vård i enlighet med den äldres önskemål. Dagens äldre är också individer och har egna tankar och önskemål kring hur de vill att deras äldreomsorg ska se ut. För oss är det självklart att de äldre med omsorgs- och vårdbehov och deras anhöriga skall ha ett mycket stort inflytande över sin egen vård. I den globaliserade

värld vi lever i idag, erbjuds möjligheter till äldreomsorg/korttidsvård inom inte alltför långa avstånd.

Den röd-gröna majoriteten har tidigare begärt att få vissa frågor ytterligare belysta när det gäller äldreomsorg utomlands, innan definitivt besked lämnas. Dessa frågor har nu klarlagts - tillsynen, upphandling, hälso- och sjukvård samt försäkringar. Även kranskommunernas erfarenheter kan nyttjas som referensramar.

Det är därför glädjande och den röd-gröna majoriteten i Stockholms stadshus nu går oss till mötes och väljer att ansluta sig till våra förslag om äldrevård utomlands. Det är mycket välkommet att Stockholms stad i likhet med några kranskommuner i länet nu ger möjligheter även för Stockholms äldre att efter sedvanlig biståndsbedömning kunna få äldreomsorg/korttidsvård utomlands, genom att upphandla platser med hänvisning till att synnerliga skäl kan föreligga, intill dess att en ny upphandling av platser för korttidsboende/avlastning kan genomförs.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. I den kommande upphandlingen av enstaka platser i korttidsboende ska möjligheten till utlandsvistelse för äldre beaktas.
2. Stadsdelsnämnderna uppmanas fram till nästa ramavtal att tillgodose enskildas behov av utlandsvistelse om det i ett enskilt ärende finns ett så speciellt behov av detta att upphandling blir möjlig.
3. Därmed anses motion (2004:48) av Margareta Björk (m) och motion (2004:51) av Karl Bern (fp) besvarade.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Stadsledningskontoret får i uppdrag att utarbeta riktlinjer och regler för biståndsbeslut om korttidsvård utomlands.

Stockholm den 31 maj 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I motion (2004:48) av Margareta Björk (m) om korttidsboende och avlastning utomlands föreslås att Stockholms stad omgående ska utreda möjligheterna för äldre i staden att, efter sedvanlig biståndsprövning, erbjudas korttidsboende och avlastning utomlands, *bilaga 2*.

Karl Bern (fp) föreslår i motion (2004:51) om vård utomlands att kommunstyrelsen ska ges i uppdrag att undersöka förutsättningarna för vård utomlands, *bilaga 3*.

REMISSER

Ärendena har för synpunkter remitterats vid två tillfällen till stadsledningskontoret, kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning och kommunstyrelsens pensionärsråd p.g.a. att ytterligare utredning krävdes. Motion (2004:48) av Margareta Björk (m) har för synpunkter remitterats till stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen. Motion (2004:51) av Karl Bern (fp) har för synpunkter remitterats till stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta och Vantör.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 22 december 2004 är av följande lydelse.

Stockholms stads kommunfullmäktige har i äldreomsorgsplanen år 2001-2005 uttalat att äldreomsorgens insatser ska utformas så att de utgör ett stöd för den enskilde att leva ett så normalt liv som möjligt. För dem som har ett mera omfattande behov av vård och omsorg och som så önskar ska staden erbjuda olika former av äldreboenden. Utbudet av äldreboenden ska, enligt äldreomsorgsplanen, präglas av den äldres val och önskemål.

Möjligheterna för äldre att få vård och omsorg vid äldreboenden utomlands har under senare tid uppmärksamats. Stadsledningskontoret har vid flera tillfällen kontaktats av olika företag som hört sig för om förutsättningarna för äldreboenden som ligger utanför Sveriges gränser att sälja platser till Stockholms kommun. I de flesta fall har det handlat om korttidsboenden.

HSB Omsorg AB är, såvitt stadsledningskontoret känner till, det enda företag som realiserat planer på att sälja platser vid äldreboenden utomlands till svenska kommuner. I november 2004 bodde under två veckor sammanlagt nio äldre från flera olika kommuner vid HSB Omsorg AB:s korttidsboende Font Sana på Mallorca.

Staden har en lång erfarenhet av att köpa platser vid äldreboenden från enskilt drivna organisationer. Flertalet driver sin verksamhet i och kring Stockholm, men

många ligger också i andra delar av landet. Det finns flera juridiska, ekonomiska och verksamhetsmässiga frågor som behöver utredas. Staden bör också skaffa sig en uppfattning om det finns behov av och önskemål om plats på äldreboenden utomlands.

Behov av och önskemål om äldreboenden utomlands

Staden kan för närvarande tillgodose behovet av platser vid särskilda boenden och korttidsboenden för äldre inom landets gränser. Något behov av att köpa platser från äldreboenden i andra länder för att trygga tillgången på platser föreligger inte.

Stadsledningskontoret känner inte till om det finns önskemål från äldre som beviljas plats vid särskilda boenden och korttidsboenden att bo utomlands. Stadsledningskontorets bedömning är dock att de allra flesta äldre som beviljats plats vid ett äldreboende förmodligen vill komma till ett äldreboende som ligger i eller åtminstone nära hemkommunen. I många fall handlar det om personer som är i stort behov av vård och omsorg, vilket också försvårar en flytt utomlands.

Juridiska aspekter kring tillstånds m.m.

De krav som ställs på enskilt drivna organisationer som säljer platser vid äldreboenden till Stockholms stad är i huvudsak tillämpliga också om platser skulle köpas från äldreboenden som ligger utanför Sverige. I några avseende finns dock anledning att göra särskilda överväganden, vilket stadsledningskontorets juridiska avdelning särskilt utrett. En promemoria från juridiska avdelningen bilägges (bilaga 4).

Stadsledningskontoret har varit i kontakt med Länsstyrelsen i Stockholms län för att ta reda på hur de ser på frågan om tillstånd för och tillsyn av verksamhet som bedrivs utomlands. Enligt ett yttrande från Länsstyrelsen (bilaga 5) är särskilda boenden och korttidsboenden för äldre som drivs i utlandet inte tillståndspliktiga enligt svensk lag. Länsstyrelsen menar vidare att det inte heller finns någon grund för att anse att köp av enstaka platser vid en sådan verksamhet skulle medföra tillståndsplikt.

I frågan om tillsyn av verksamheten anser Länsstyrelsen att det är kommunens kontroll av kvalitet, säkerhet och uppföljning som ska granskas (inte verksamheten i sig) när platser upphandlas utomlands. Ska staden köpa platser vid ett äldreboende som ligger utomlands måste således staden försäkra sig om att verksamheten håller en godtagbar kvalitet.

Socialstyrelsen såsom tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvården gör motsvarande bedömning avseende fråga om tillstånd och tillsyn. Om verksamheten bedrivs utomlands blir det kommunens ansvar att se till att den hälso- och sjukvård som bedrivs är av bra kvalitet. Om staden planerar att göra upphandlingar av platser vid äldreboenden utomlands bör dock denna fråga närmare utredas.

Kommunen ansvarar inte för läkarinsatser vid äldreboenden. Juridiska avdelningen lyfter i sin promemoria fram att om verksamheten bedrivs utomlands bör säkerställas att det finns tillgång till både närsjukvård på läkarnivå och kvalificerad läkarvård. Staden måste också se till att gängse försäkringar kan omfatta den utomlands bedrivna vården. Vidare ska staden ordna så att det finns medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS för verksamheten och att insatser och dokumentation sker så att kraven i svensk

lagstiftning tillgodoses. Härutöver måste kommunen ordna så att hemtransport av sjuka och avlidna kan ske.

Lagen om offentlig upphandling

Om staden köper platser vid ett äldreboende från en enskild organisation måste upphandling göras i enlighet med lagen om offentlig upphandling (LOU).

Stockholms stad är för närvarande bunden av ramavtal med ett antal enskilda organisationer som erbjuder platser vid särskilda boenden och korttidsboenden för äldre. I förutsättningarna för detta avtal har inte angivits att det kan ske kompletterande upphandlingar. Om staden under avtalsperioden köper platser från andra enskilt drivna äldreboenden (exempelvis utomlands) skulle detta därför eventuellt kunna betraktas som ett avtalsbrott från stadens sida, med risk för skadestånd som följd.

En annan aspekt att överväga är om en eventuell upphandling av platser vid äldreboenden ska begränsas till ett visst land eller en viss ort. Staden bör inför ett beslut i dessa delar skaffa sig en uppfattning om utbud och efterfrågan. Det kan exempelvis tänkas att presumtiva anbudsgivare finns i flera olika länder. I en upphandling måste staden på förhand klargöra vilka förutsättningar som gäller för anbudsgivarna.

Inför en upphandling bör staden också skaffa sig en uppfattning om de ekonomiska konsekvenserna av att eventuellt bevilja platser på äldreboenden utomlands.

I de fall det finns enstaka personer som av särskilda skäl har behov av en plats på ett äldreboende utomlands kan en direktupphandling av plats övervägas, med hänvisning till att synnerliga skäl föreligger.

Om upphandling av platser från äldreboenden utomlands ska genomföras måste formerna för en sådan upphandling ytterligare utredas.

Riktlinjer

Om äldre ska kunna beviljas äldreboende utomlands måste regler och riktlinjer för biståndsbeslut tas fram, för att säkerställa en enhetlig bedömning i staden. Det bör i detta sammanhang tydliggöras exempelvis under vilka förutsättningar ansökan om äldreboende utomlands ska beviljas.

Samlad bedömning

Enligt stadsledningskontorets begränsas för närvarande möjligheterna att köpa enskilt bedriven äldreomsorg utomlands av stadens nuvarande avtal. Vidare krävs mer genomgripande utredningar beträffande framför allt förutsättningar för att bedriva hälso- och sjukvård samt genomföra upphandling, där det ingår att undersöka flera viktiga verksamhetsmässiga aspekter.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 16 februari 2006 har i huvudsak följande lydelse.

I motion (2004:48) av Margareta Björk (m) om korttidsboende och avlastning utomlands (bilaga 1) föreslås att Stockholms stad omgående ska utreda möjligheterna för äldre att, efter sedvanlig biståndsprövning, erbjudas korttidsboende och avlastning utomlands.

Karl Bern föreslår i motion (2004:51) om vård utomlands (bilaga 2) att kommunstyrelsen ska ges i uppdrag att undersöka förutsättningarna för vård utomlands.

Motionerna har remitterats bl.a. till stadsledningskontoret. Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslutade den 11 mars 2005 att i huvudsak tillstyrka stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 december 2004 (bilaga 3) och att i övrigt anföra följande.

”Många frågetecken framförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med avseende på tillsyn, upphandling, hälso- och sjukvård och försäkringar. Socialstyrelsen bör fortsätta att ha tillsynen enligt hälso- och sjukvårdslagstiftningen även om vården utförs utomlands och på vilket sätt detta ska ske måste utredas ytterligare. Beroende på vad utredningen kommer fram till avvaktar vi med definitivt besked.”

Ärendets beredning

Efter äldreomsorgsberedningens beslut har ärendet beretts ytterligare inom välfärd och utbildningsavdelningen. Samråd har skett med juridiska avdelningen och ekonomiavdelningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 6 mars 2006.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Beträffande tillsyn av korttidsboenden för äldre utomlands är det länsstyrelsens och socialstyrelsens uppfattning att det är staden som svarar för att verksamheten håller en godtagbar kvalitet. Länsstyrelsen i Stockholms län kommer att granska kommunens kontroll av kvalitet och säkerhet och uppföljning. Enligt stadsledningskontorets uppfattning krävs att staden inspekterar verksamheten såväl i samband med upphandling som löpande under verksamhetens gång.

Samma kvalitetskrav ska ställas på utförare utomlands som ställs på enskilda utförare i Stockholms län. De krav som gäller hälso- och sjukvård ska preciseras i förfrågningsunderlaget. Utföraren måste ha avtal med läkare på plats. I de avtal som andra kommuner har träffat med utförare utomlands krävs vidare att utföraren följer såväl den svenska hälso- och sjukvårdslagen och socialstyrelsens föreskrifter som reglerna i det land där korttidsboendet är beläget.

Stockholms läns landsting har avtal med ett flertal svenska organisationer och företag som bedriver vård utomlands och som man kan remittera patienter till. Även i dessa avtal är alla myndighetskrav reglerade.

Eftersom patientskadlagen endast gäller skador som uppkommit i samband med hälso- och sjukvård i Sverige ska det även krävas att utföraren har en försäkring som

täcker patientskadeersättning. Stadens avtal med patientnämnden kommer att omfatta även dessa platser. Stadens ansvarsförsäkring gäller om de boende förorsakar skadeståndskrav.

Det europeiska sjukförsäkringskortet ger rätt till nödvändig sjukvård på samma villkor som gäller för andra försäkrade i det land som korttidsboendet ligger i. Det ersätter emellertid inte privat vård eller ersättning för specialtransport vid hemresa. Sådana kostnader kan alltså tillkomma för dem som inte har en hemförsäkring eller reseförsäkring som gäller utomlands. Stadsledningskontoret anser inte att krav på en reseförsäkring kan ställas för de enskilda som beviljas korttidsboende utomlands. Staden får således kostnadsansvaret för oplanerade transporter. Enligt S:t Eriks försäkring kan emellertid staden komplettera sin reseförsäkring så att den omfattar även sådana transporter.

I det förfrågningsunderlag som kommunerna Täby, Sollentuna och Danderyd i Stockholms län utarbetade var förutsättningen att kostnaden per dygn inte skulle överstiga kommunernas dygnskostnader för korttidsboendeplatser i egen regi. I de avtal som har träffats ingår i priset att utföraren svarar för den planerade resan från Sverige till korttidsboendet och åter. Personal möter på Arlanda och följer omsorgsgästaren till rummet på korttidsboendet. Vid hemresa hjälper personalen till med packningen kvällen före hemresan och följer med under resan hem. Behov av medhjälpare på resan tillgodoses alltså genom personal från utföraren och kostnaderna för detta ingår i priset. En förutsättning är dock att den som beviljas bistånd till korttidsboende utomlands bedöms klara flygresan.

Det är med andra ord inte en förutsättning att anhörig följer med på resan. Det ska dock vara möjligt för anhörig som vill det att resa med på egen bekostnad.

I Täbys avtal för korttidsboende i Spanien varierar priset beroende på vistelsetiden. För två veckor är priset 1692 kr per dygn, för tre veckor 1591 kr per dygn och för fyra veckor 1531 kr per dygn. Resan från bostaden till korttidsboendet och åter ingår. Där emot ingår inte sjuktransporter på orten, sjuktransporter till Sverige eller transport till bårhus i Sverige om den enskilde skulle avlida under vistelsen. Dessa kostnader svarar den placerande kommunen för.

I Stockholm varierade kostnaden för korttidsboende i egen regi under förra året mellan 1415 kr och 1820 kr per dygn inklusive overheadkostnader. För platser hos utförare med entreprenadavtal var kostnaden mellan 1400 kr och 1872 kr per dygn.

Staden har ramavtal med åtta utförare i Stockholms län avseende köp av korttidsplatser. Priserna varierar här från 1420 kr per dygn till 1 977 kr per dygn. Snittpriset är 1 717 kr.

De kostnader som tillkommer för staden vid avtal om korttidsboende utomlands är således tillsynen på plats och en reseförsäkring. Vad kostnaden för tillsynen blir per vård dygn beror på hur många boenden som ska besökas, hur ofta de ska besökas och på hur många vård dygn som utnyttjas. En reseförsäkring som inkluderar tillhörigheter, sjukvårdskostnader och hemtransport kostar 2 500 kr per plats. Är utföraren ett utländskt företag bortfaller dessutom i dagsläget möjligheten för staden att lyfta 6 % i moms-kompensation från kommunkontot. Om dessa kostnader fördelas på vård dygn

och läggs till vad Täby betalar för tvåveckorsvistelser i Spanien närmar sig priset för sådana vårddygn det snittpris staden betalar enligt ramavtalen avseende köp av korttidsplatser.

Korttidsboende kan således f.n. beredas till lägre pris i egen regi och genom enstaka platsavtalet än de priser som Täby betalar för vård utomlands. Men det finns också dyrare placeringar i Stockholms län än de priser som Täby betalar för vård utomlands.

Enligt stadsledningskontorets uppfattning skulle det strida mot stadens ramavtal om köp av korttidsplatser om staden nu skulle använda platser utomlands i viss omfattning.

Stadens behov av korttidsboende kan enligt kontoret tillgodoses genom de åtta ramavtal på sammanlagt 106 platser som har träffats samt genom de platser som finns i egen regi och på entreprenad. Skulle behovet öka eller om staden skulle vilja handla upp profilboende eller korttidsboende utomlands kan sådana överväganden tas med i en ny upphandling. Då bör också behovet av tillägg till riktlinjerna för biståndsbedömningen övervägas. Nuvarande avtal gäller till den 30 juni 2008 och kan förlängas med ytterligare två år.

De företag som f.n. har avtal med svenska kommuner om korttidsboende utomlands erbjuder även dem, som vill bekosta en rekreation med egna medel, vistelse på de anläggningar där korttidsboende bedrivs, d.v.s. på spanska solkusten respektive på Mallorca.

Korttidsboende och avlastning utomlands

Motion (2004:48) av Margareta Björk (m)

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslöt den 25 januari 2005 att överlämna och återopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamot *Catharina Hillerström Vagli m fl* (m) och vice ordförande *Fredrik Wallén* (kd), *bilaga 1*.

Reservation anfördes också av ledamot *Helen Jäderlund Eckardt m fl* (fp), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 4 januari 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen anser att korttidsboende och avlastning utomlands är en god tanke för de äldre som orkar och på egen hand kan klara en längre resa utan påfrestningar för sin hälsa. Förvaltningen bedömer dock att dess personer utgör ett fåtal med hänsyn till de kriterier som gäller för beviljande av korttidsboende och avlastning.

De personer som beviljats bistånd för korttidsboende och avlastning inom stadsdelsområdet har ofta ett stort omvårdnadsbehov på grund av somatiska sjukdomar och/eller kognitiva (intellektuella och kunskapsmässiga) nedsättningar som förekommer vid olika demenssjukdomar. Dessa personer klarar inte av att resa till eller ifrån en flygplats utan specialfordon eller sjuktransport. Vidare har dessa personer behov av ledsagare för att klara av en längre resa med flyg.

För att äldre personer ska kunna få ett biståndsbeslut för en eventuell korttidsviselse i utlandet gäller det dock att klara regler och riktlinjer tas fram för staden om vilka kriterier som ska gälla för ett sådant beslut. Hur ofta kan man beviljas korttidsviselse i utlandet? Vem ska bekosta resan? När ska ledsagare kunna beviljas etc? Vidare måste såväl försäkringsfrågor som det mottagande landets lagstiftning vad gäller hälso- och sjukvård klargöras och belysas.

Förvaltningen anser vidare att en regelrätt upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LoU) måste göras. Staden måste förvissa sig om att brukarna garanteras en vård och omsorg som uppfyller samma krav på kvalitet som staden ställer i samband med upphandling av enstaka platser i särskilda boenden i Stockholm med omnejd.

Ytterligare frågor som måste utredas är vem som ska administrera resorna till utlandet. Ska det finnas en särskild resebyrå? Beställer brukaren själv sin resa eller ska förvaltningen vara behjälplig i dessa sammanhang?

Förvaltningen anser att många frågor måste utredas såväl juridiskt som försäkringsmässigt innan staden kan skicka sina brukare till ett annat land och vara förvissad om att brukaren får en trygg och säker vård som överensstämmer med de krav vi ställer på vår egen äldrevård.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslöt den 27 januari 2005 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna *Margareta Björk m.fl.* (m), *Fredrik Lundin m.fl.* (fp) och *Patrik Holmberg* (kd), *bilaga 1*.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 14 januari 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

De personer inom stadsdelsområdet som beviljas korttidsboende har ett stort omvårdnadsbehov på grund av somatiska- och/eller andra sjukdomar, t.ex. demenssjukdomar. Många av dessa personer skulle behöva specialfordon eller sjuktransport för att resa till och från en flygplats. De skulle även behöva ledsagare under en flygresan. För flertalet av de som beviljas korttidsboende utgör en längre resa en mycket stor påfrestning på deras hälsa.

Korttidboende utomlands kan vara ett värdefullt alternativ för de äldre som fysiskt och psykiskt orkar med en längre resa. Förvaltningen bedömer dock att det är ett fåtal personer som kan komma ifråga för korttidsboende utomlands. Den grupp som främst kan bli

aktuell är de personer som beviljats korttidsboende för att avlasta en anhörig i vårdarbetet. Det är emellertid förvaltningens erfarenhet att de flesta vill kunna besöka sin anhörig även under avlastningsperioden. Om anhöriga erbjuds att följa med, på egen bekostnad, under en avlastningsperiod utomlands skulle det ge en möjlighet till ett värdefullt miljöombyte.

Förvaltningen anser att staden måste ta fram tydliga regler och riktlinjer för biståndbeslut om korttidsboende utomlands. Nedan nämns några av de frågor som är angelägna att belysa och klargöra innan äldre personer boende i staden kan beviljas korttidsboende utomlands. Ska läkarintyg om att den enskilde klarar flygresan krävas? Vem ska bekosta resan? Hur ofta kan en person beviljas korttidsboende utomlands? Vilka kriterier ska gälla för att en ledsagare ska beviljas? Ska anhörig kunna följa med? Hur ser behovet av försäkringsskydd ut? Hur ser lagstiftningen för hälso- och sjukvården ut i det land vården ges?

Vidare anser förvaltningen att staden måste förvissa sig om att den enskilde får en god och säker vård och omsorg. Vården ska uppfylla samma krav som staden ställer i andra upphandlingar av enstaka platser i särskilda boenden för äldre. Om motionärens intentioner tillgodoses bör staden genomföra en upphandling av korttidsboende utomlands, enligt lagen om offentlig upphandling, och teckna ramavtal med en eller flera vårdgivare.

Enligt förvaltningens mening finns det även en del frågor kring själva resan i samband med korttidsboende utomlands som bör utredas. Vem tar ansvar för bokning/avbokning av biljetter? Vilken beredskap behövs för att hantera förseningar, inställda flyg etc. vid mellanlandningar? Mot bakgrund av att de tilltänkta resenärerna är en skör grupp så bör en beredskap finnas för hur man hanterar ev. problem som kan uppstå under resan.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslöt den 16 december 2004 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Magnus Hellström*, ledamoten *Anne Wompa* och tjänstgörande ersättaren *Anita Schneider* (alla m) till förmån för det egna förslaget enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet.

Reservation anfördes också av ledamöterna *Karin Berggren* och *Elisabet Abelsson* (båda fp) samt ledamoten *Andreas Sturesson* (kd), *bilaga 1*.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 19 november 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen bedömer att endast ett fåtal äldre och närstående vårdare berörs av motionärens förslag.

I Stockholms stad beviljas korttidsboende dels för att avlasta närståendevårdare genom s.k. växelvård och dels för att utreda den äldres behov av ev. särskild boendeform.

Som förvaltningen kan se är det endast korttidsboende med inriktning på avlastning för närståendevårdare som kan vara aktuellt att ge utomlands. Samtidigt har de äldre som är på avlastning omfattande omvårdnadsbehov, vilket innebär att den äldre sannolikt behöver en medhjälpare vid resan utomlands. En medicinskt bedömning bör också göras av en läkare, som visar att den äldre klarar av att resa.

I de fall då anhörig/närstående vårdar en person med demenssjukdom kan korttidsboende för avlastning utomlands inte anses lämpligt.

Avlastningen utomlands får inte innebära några ytterligare kostnader för stadsdelen, utöver kostnaden för avlastningsplatsen. I huvudsak innebär detta att den enskilde själv får stå för resekostnader och kostnader för ev. medhjälpare under resan. Om anhörig/närståendevårdare vill följa med på resan bör denne också själv bekosta resa och vistelse.

Förvaltningen instämmer i motionärens förslag att staden utreder ansvars- och säkerhetsfrågorna kring avlastning utomlands.

Vidareutveckling av valfrihet med vård utomlands

Motion (2004:51) av Karl Bern (fp)

Bromma stadsdelsnämnd beslöt den 24 februari 2005 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamöterna *Jan Tigerström m.fl. (m)*, *Kristin Svanberg m.fl. (fp)* och *Ulrika Nilsson (kd)*, *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 7 februari 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Rehabilitering

Vi tror, liksom motionären, att vård i varmt klimat kan ha en positiv inverkan på patienter som genomgått en sjukvårdsbehandling, men vi menar att det är landstinget som har ansvaret för sådan rehabilitering.

I överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvaret för äldre samt fysiskt funktionshindrade, klargörs att kommunens ansvar för att ge korttidsboende inträder när anhöriga som vårdar personer i ordinärt boende behöver avlastning. Behov av rehabilitering skall, enligt överenskommelsen, inte utgöra skäl för att en person ska placeras i korttidsboende. Däremot ska en person som är placerad i korttidsboende vid behov kunna erbjudas sådan rehabilitering som är kommunens ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL 18 §).

Kostnader

Motionären menar att det finns mycket som talar för att denna typ av vård inte bara är fördelaktig för den enskilde utan också en rimlig lösning för staden och hänvisar till att HSB tar 1 050 kronor per dygn för vård i ett boende på Mallorca och att det kan jämföras med kostnader för korttidsboende i Sverige på mellan 1300 och 1800 kronor per dygn.

Vi menar att kostnader för flygresan till och från korttidsboende måste läggas till vårdkostnaden för att jämförelsen ska bli riktigt. Att vårdtagaren själv ska bekosta flygresan kan enligt vår uppfattning inte vara ett alternativ, då det skulle innebära att endast de äldre som har ekonomiska möjligheter att bekosta en sådan resa skulle kunna välja korttidsboende utomlands. Dessutom har stadsdelsnämnden kostnadsansvaret för resor till och från korttidsboende.

De äldre i Bromma som idag har biståndsbeslut om korttidsboende har i de flesta fall mycket omfattande behov av vård- och omsorg. Kostnader för personlig ledsagare på resan och anpassad transport för de som inte kan genomföra resan i vanlig flygstol måste därför också beaktas.

Även frågan om kommunen ska bekosta resa för medföljande anhörigvårdare behöver uppmärksammas. Då korttidsboende beviljas i första hand för avlastning av anhörig är det angeläget att den enskildes ekonomiska situation inte blir avgörande för om anhörigvårdare kan följa med. Samtidigt får kostnaderna för korttidsboende utomlands inte bli så höga att vården utomlands sker på bekostnad av vård och omsorg för dem som av olika skäl inte har möjlighet eller önskar få vård och omsorg utomlands.

Ansvar och tillsyn

Motionären skriver att det naturligtvis är av stor vikt att äldre som erbjuds korttidsboende i denna form känner sig trygga med vården.

Vi vill framhålla att det är viktigt att noga klarlägga ansvarsfrågor och tillsynsfrågor. Det är också angeläget att ta ställning till den enskildes behov av försäkringskydd, t.ex. i form av en reseförsäkring som täcker eventuella sjukvårdskostnader, eftersom läkarvård inte ingår i kommunens ansvar för korttidsboende.

Behov och efterfrågan

Intresset bland äldre för korttidsboende utomlands är betydande skriver motionären och hänvisar till undersökningar som HSB har gjort.

I Bromma är det en jämförelsevis liten grupp (25 av ca 2100 omsorgstagare) som idag har biståndsbeslut om korttidsboende. I verksamhetsplanen för 2005 har vi planerat för 15 korttidsplatser. Vi avser att erbjuda dessa platser enbart som avlastning av anhörigvårdare och till de äldre som väntar på att få permanent boende med heldygnsomsorg och som har ett omsorgsbehov som inte kan tillgodoses i hemmet under väntetiden.

Vi är naturligtvis positiva till att kunna erbjuda vård och omsorg som tillgodoser äldres önskemål och behov och som också är kostnadseffektiv, men vi menar att det

inte är självklart att korttidsvård utomlands, så som den beskrivs i motionen, ligger inom stadens ansvarsområde.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslöt den 27 januari 2005 att överlämna och återropa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamöterna *Hans Larsson* (fp), *Peter Backlund* (fp), ledamöterna *Anders Hellström* (m), *Björn Holmberg* (m), tjänstgörande ersättaren *Anna Lund* (m), tjänstgörande ersättaren *Claes Karlsson* (kd), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 10 december 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att vård i varmt klimat, med frisk luft, nya intryck och varma bad kan ha en positiv inverkan på patienter som genomgått en sjukvårdsbehandling. Ansvaret för dessa insatser, som är rehabilitering efter sjukhusvistelse, åvilar annan huvudman – landstinget. Detta innebär att förvaltningen visserligen ser fördelarna med vård utomlands men inte kan se detta som ett ansvar för kommunen.

I underlaget för budget 2005 framförs även att gränsdragningarna mellan de olika huvudmännen ska beaktas. Förvaltningen anser därför att det är landstinget som ska avgöra huruvida insatsen vård utomlands för äldre boende i Stockholm är av intresse eller ej.

Vantörs stadsdelsnämnd beslöt den 27 januari 2005 att överlämna och återropa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Lena Kling m.fl.* (fp), *bilaga 1*.

Reservation anfördes också av ledamöterna *Marie Ljungberg Schött m.fl.* (m) och *Henrik Ehrenberg* (kd), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av *Lena Kling m.fl.* (fp) som är av samma ordalydelse som reservationen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna *Marie Ljungberg Schött m.fl.* (m) och *Henrik Ehrenberg* (kd) som är av samma ordalydelse som reservationen.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 13 december 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Vantörs stadsdelsförvaltning är positivt inställd till förändringar som innebär ökad kostnadseffektivitet med bibehållen, eller förbättrad, vård- och omsorgskvalitet.

Förvaltningen kan konstatera att enskilda stadsdelsnämnder och kommuner idag har möjlighet att erbjuda sina invånare vård och omsorg utomland. Men för att det ska vara möjligt att ta ställning till en utökning av korttidsvården utomlands behöver begreppet korttidsvård förtydligas och den totala kostnadsbilden belysas.

Förvaltningen efterlyser en precisering av vilken form av vård och omsorg som avses med begreppet korttidsvård och därmed en precisering av omfattningen av de utökade möjligheterna till vård utomlands.

Begreppet korttidsvård hänsyftar ofta på rehabiliteringsinsatser; insatser som landstingen är ansvariga för enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL 1982:763 3b§).

Kommunerna och stadsdelsnämndernas ansvar vad avser rehabilitering gäller endast personer permanent boende i någon form av äldreboende (HSL 1982:763 18b§).

Stadsdelsnämnderna har dock också, inom ramen för socialtjänstlagen (SoL 2001:453) och enligt stadens ”Riktlinjer för prövning av bistånd m.m. i äldreomsorgen”, ansvar för korttidsboende/tillfälligt boende. Detta omfattar återkommande växelvård och tillfällig avlastning samt boendeutredning. Vidare ingår ”vardagsrehabilitering”, dvs. rehabilitering för att återfå funktioner, där landstingets rehabiliteringsansvar är avslutat.

Vid en eventuell utökning av korttidsvården utomlands anser förvaltningen att det bör tydliggöras att det som avses endast är insatser som ingår i stadsdelsnämndernas ansvarsområde. En precisering är också angelägen för att biståndshandläggarna ska kunna göra likartade bedömningar av när de ska tillgodose brukarens önskemål om att få en beviljad tillfällig boendeplats utomlands. Den grupp personer som idag beviljas plats på tillfälligt boende är en avgränsad grupp, med ett tämligen stor vård- och omsorgsbehov. Detta kan påverka deras intresse och förutsättningar att genomföra en resa. Den typ av förtydliganden som efterfrågas bör därför klargöra om de ökade möjligheterna till vård utomlands exempelvis innebär att nämnderna ska tillhandahålla och bekosta ledsagning och resplats även för de som inte kan resa i vanlig flygstol.

Förvaltningen anser också att utomlandsvårdens kostnader bör belysas bättre. Motionären anför att ett vård dygn på Mallorca kostar omkring 1050 kronor, vilket kan jämföras med kostnader mellan 1300 och 1800 kronor för korttidsvård i Sverige.

Stadsdelsnämnderna bekostar dock utgifterna för såväl boendeplatsen som resa till och från det tillfälliga boendet. Det innebär att kostnaderna för en taxiresa inom Stockholm ska jämföras med kostnaden för en flygresa till Mallorca, inklusive resa till och från flygplatsen. Vård och omsorg utomlands behöver därmed inte vara konkurrenskraftigt då stadsdelsnämndens hela kostnadsansvar beaktas.

Ett alternativ är att brukaren bekostar resan, men en sådan lösning anser förvaltningen är tveksam eftersom det i praktiken skulle innebära att valfriheten ökas enbart för de äldre som har råd med dessa utgifter. Däremot anser förvaltningen att det bör övervägas om krav ska ställas på att brukaren har en reseförsäkring som täcker eventuella sjukvårdskostnader, eftersom stadsdelsnämndens ansvar för tillfälligt boende inte omfattar sjukhusvård.

En utökning av vården och omsorgen utomlands innebär rimligen även ökade kostnader för tillsynen av utomlandsvården. Berörd tillsynsmyndighets kostnader för denna tillsyn, och förutsättningarna i övrigt för tillsynen, bör därför också ses över.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 11 mars 2005 angående stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2004-12-22

att i huvudsak tillstyrka stadsledningskontorets tjänsteutlåtande i övrigt anföra följande

Många frågetecken framförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med avseende på tillsyn, upphandling, hälso- och sjukvård och försäkringar. Socialstyrelsen bör fortsätta att ha tillsynen enligt hälso- sjukvårdslagstiftningen även om vården utförs utomlands och på vilket sätt det ska ske måste utredas ytterligare. Beroende på vad den utredningen kommer fram till så avvaktar vi med ett definitivt besked.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson (kd)*, *Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp)* och *Carolin Ludvigsson (m)*, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av *Ylva Wahlström (mp)*, *bilaga 1*.

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslöt den 3 mars 2005 att tillstyrka stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2004-12-22.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 17 mars 2006 följande angående stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2006-02-16

Äldreomsorgsberedningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. att i kommande upphandlingen av enstaka platser i särskilt boende ska möjligheten till utlandsvistelse för äldre finnas med.
2. att under tiden till nästa ramavtal bör stadsdelsnämnderna tillgodose enskildas behov av utlandsvistelse om det i ett enskilt ärende finns ett så speciellt behov av detta att upphandling bli möjlig.
3. och därutöver anföra

Det måste vara klart att det den enskilde behöver är utlandsvistelse och att den har sådana särskilda behov att sådan vistelse framstår som mycket angelägen. För en del äldre kan en vistelse utomlands på korttidsboende innebära nya

krafter och förhöjd livskvalitet. Enbart ett fåtal äldre som har vård på korttidsboende är så pigga att de kan göra en resa till ett korttidsboende utanför Stockholm, men för denna grupp kan det vara värdefullt.

I stadsledningkontorets tjänsteutlåtande har de frågetecken som fanns angående tillsyn, upphandling, hälso- och sjukvård och försäkringar utretts.

Kostnaden för en vistelse på korttidsboende utomlands överstiger inte den genomsnittliga kostnaden för vård på korttidsboende i Stockholm.

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslöt den 6 mars 2006 att tillstyrka stadsledningkontorets tjänsteutlåtande daterat 2006-02-16.

RESERVATIONER M M

Korttidsboende och avlastning utomlands Motion av Margareta Björk (m)

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamot Catharina Hillerström Vagli m fl (m) och vice ordförande Fredrik Wallén (kd) är av följande lydelse.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle besluta följande:

Vi delar förvaltningens synpunkt att korttidsboende utomlands kan vara ett värdefullt alternativ för de äldre som fysiskt och psykiskt orkar med en längre resa.

Sedan motionen skrevs har en pilotresa genomförts till Mallorca.

I november 2004 var under två veckor nio äldre och fem medföljande från sex olika kommuner på detta första korttidsboendet utomlands. Av de äldre var sex rullstolsburna, ett par var beroende av rollatorer, hörsel och syn var nedsatta på sina håll. På en femgradig skala blev betygsgenomsnittet 4,7 från kunderna och 4,3 från medföljande anhöriga. Omvårdnaden, som sköttes av spansk personal på plats samt två vårdutbildade ledsagare från Sverige fick betyget 4,7 resp 4,6 av kunder och anhöriga. Alla deltagare skulle vilja åka igen och samtliga resande skulle också rekommendera resan åt andra, även om själva flygresan och transfer fick det lägsta betyget, 3,2 från anhöriga och 4,4 från kunderna. De anhöriga hade lägre betyg än de äldre – bl a tyckte de att hissen på anläggningen gick för sakta, att det var för många utflykter och att för mycket mat serverades.

Förvaltningen anser att staden måste ta fram tydliga regler och riktlinjer för biståndsbeslut om korttidsboende utomlands, vilket vi naturligtvis delar om kommunallagen skall kunna uppfyllas. Några av de frågor som förvaltningen reser finns redan utredda i och med nämnda pilotresa, t ex kring försäkringsskyddet, lagstiftningen för hälso- och sjukvården i det land som vården ges eller frågorna kring själva resan som bokning/avbokning av biljetter m m.

En del av frågorna måste vidare utredas för Stockholms stads vidkommande, t ex vem ska bekosta resan och hur ofta kan en person beviljas korttidsboende utomlands. Stockholms stad kan här ta lärdom och erfarenhet av andra kommuner.

Vidare delar vi förvaltningens synpunkt att om den enskilde skall få en god och säker vård och omsorg utomlands, ska samma krav uppfyllas som staden ställer i andra upphandlingar av enstaka platser i särskilda boenden för äldre. Om motionärens intentioner tillgodoses, bör Stockholms stad genomföra en upphandling av korttidsboende utomlands och därefter teckna ramavtal med en eller flera vårdgivare. Stockholms stad

kan även i detta avseende inhämta kunskap från de kommuner som nu planerar en sådan gemensam upphandling.

Med anledning av ovan föreslår vi att stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till beslut

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av ledamöterna Margareta Björk m.fl. (m), Fredrik Lundin m.fl. (fp) och Patrik Holmberg (kd) är av följande lydelse.

Vi delar förvaltningens synpunkt att korttidsboende utomlands kan vara ett värdefullt alternativ för de äldre som fysiskt och psykiskt orkar med en längre resa.

Sedan motionen skrevs har en pilotresa genomförts till Mallorca.

I november 2004 var under två veckor nio äldre och fem medföljande från sex olika kommuner på detta första korttidsboendet utomlands. Av de äldre var sex rullstolsburna, ett par var beroende av rollatorer, hörsel och syn var nedsatta på sina håll. På en femgradig skala blev betygsgenomsnittet 4,7 från kunderna och 4,3 från medföljande anhöriga. Omvårdnaden, som sköttes av spansk personal på plats samt två vårdutbildade ledsagare från Sverige fick betyget 4,7 resp 4,6 av kunder och anhöriga. Alla deltagare skulle vilja åka igen och samtliga resande skulle också rekommendera resan åt andra, även om själva flygresan och transfer fick det lägsta betyget, 3,2 från anhöriga och 4,4 från kunderna. De anhöriga hade lägre betyg än de äldre – bl a tyckte de att hissen på anläggningen gick för sakta, att det var för många utflykter och att för mycket mat serverades.

Förvaltningen anser att staden måste ta fram tydliga regler och riktlinjer för biståndsbeslut om korttidsboende utomlands, vilket vi naturligtvis delar om kommunallagen skall kunna uppfyllas. Några av de frågor som förvaltningen reser finns redan utredda i och med nämnda pilotresa, t ex kring försäkringsskyddet, lagstiftningen för hälso- och sjukvården i det land som vården ges eller frågorna kring själva resan som bokning/avbokning av biljetter m m.

En del av frågorna måste vidare utredas för Stockholms stads vidkommande, t ex vem ska bekosta resan och hur ofta kan en person beviljas korttidsboende utomlands. Stockholms stad kan här ta lärdom och erfarenhet av andra kommuner.

Vidare delar vi förvaltningens synpunkt att om den enskilde skall få en god och säker vård och omsorg utomlands, ska samma krav uppfyllas som staden ställer i andra upphandlingar av enstaka platser i särskilda boenden för äldre. Om motionärens intentioner tillgodoses, bör Stockholms stad genomföra en upphandling av korttidsboende utomlands och därefter teckna ramavtal med en eller flera vårdgivare. Stockholms stad kan även i detta avseende inhämta kunskap från de kommuner som nu planerar en sådan gemensam upphandling.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamöterna Karin Berggren och Elisabet Abelsson (båda fp) samt ledamoten Andreas Sturesson (kd) är av följande lydelse.

att tillstyrka bifall till motionen.

att anföra följande

I media har visats ett försök med korttidsboende och avlastning som gjorts av andra kommuner. Enligt uppgift har utvärderingen visat på mycket nöjda anhöriga och äldre. Det kan med andra ord ge högre kvalitet för brukarna och vara ett billigare alternativ. Genom att utreda även detta alternativ kan Stockholm kunna ge även stockholmare denna möjlighet en ökad valfrihet.

Vidareutveckling av valfriheten med vård utomlands

Motion av Karl Bern (fp)

Bromma stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamöterna Jan Tigerström m.fl. (m), Kristin Svanberg m.fl. (fp) och Ulrika Nilsson (kd) är av följande lydelse.

Bromma stadsdelsnämnd avslår förvaltningens förslag till remissyttrande och bifaller motionen. Därutöver anföres:

Vi delar förvaltningen synpunkt att korttidsboende utomlands kan vara ett värdefullt alternativ för äldre som fysiskt och psykiskt orkar med en längre resa.

Sedan motionen skrev har en pilotresa genomförts till Mallorca. I november 2004 var under två veckor nio äldre och fem medföljande från olika kommuner på detta första korttidsboende utomlands. Av de äldre var sex rullstolsburna, ett par var beroende av rollatorer, hörsel och syn var nedsatta på sina håll. På en femgradig skala blev betygsgenomsnittet 4,7 från kunderna och 4,3 från medföljande anhöriga.

Omvårdnaden, som sköttes av spansk personal på plats samt två vårdutbildade ledsagare från Sverige fick betyget 4,7 respektive 4,6 av kunder och anhöriga. Alla deltagare skulle vilja åka igen och samtliga resande skulle också rekommendera resan åt andra, även om själva flygresan och transfer fick det lägsta betyget 3,2 från anhöriga och 4,4 från kunderna. De anhöriga hade lägre betyg än de äldre – bland annat tyckte de att hissen på anläggningen gick för sakta, att det var för många utflykter och att för mycket mat serverades.

Vi borgerliga partier anser att staden måste ta fram tydliga regler och riktlinjer för biståndsbeslut om korttidsboende utomlands. Kommunallagen ska naturligtvis följas. Några av de frågor som förvaltningen reser finns redan utredda i och med nämnda pilotresa, till exempel kring försäkringsskyddet, lagstiftningen för hälso- och sjukvården i det land som vården ges, kostnader för medföljande anhörigvårdare eller frågorna kring själva resan som bokning/avbokning av biljetter med mera.

En del av frågorna måste vidare utredas för Stockholms stad vidkommande, till exempel vem som ska bekosta resan och hur ofta en person kan beviljas korttidsboende utomlands. Stockholms stad kan här ta lärdom och erfarenheter av andra kommuner.

Samma krav som staden ställer i andra upphandlingar av enstaka platser i särskilda boenden för äldre ska självklart även gälla för äldreomsorg utomlands. Om motionärens intentioner tillgodoses bör Stockholms stad genomföra en upphandling av korttidsboende utomlands och därefter teckna ramavtal med en eller flera vårdgivare. Stockholms stad kan även i detta avseende inhämta kunskap från de kommuner som nu planerar en sådan gemensam upphandling.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamöterna Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp), ledamöterna Anders Hellström (m), Björn Holmberg (m), tjänstgörande ersättaren Anna Lund (m), tjänstgörande ersättaren Claes Karlsson (kd) är av följande lydelse.

1. Förvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Följande svar överlämnas på remissen.

Vård i varmt klimat, med frisk luft, nya intryck och varma bad har en klart positiv inverkan för många patienter som genomgått sjukvårdsbehandling. Detta har bland annat konstaterats av Kompetenscentrum inom äldreomsorg och äldrevård (KC). Vård i ett varmt klimat ger goda fysiska och psykiska förutsättningar för att vårdtiden ska kortas väsentligt.

Det är naturligtvis av stor vikt att äldre som erbjuds korttidsboende i denna form känner sig trygga med vården. Vi vill peka på att även om korttidsboende utomlands kan vara en mycket bra form av vård för en viss patientgrupp, kan det för många äldre innebära en alltför svår påfrestning. Korttidsvård utomlands ska ses som ett bra alternativ till vård i Sverige för de patienter som vårdformen passar.

Mycket talar också för att vården, i de fall det passar den enskilda patienten är en ekonomiskt rimlig lösning för staden. Kostnaden för ett vårddygn utomlands är i det aktuella fallet betydligt lägre än i Sverige. Självklart kan denna typ av vård utomlands endast bli aktuell om den sker till ett pris som är konkurrenskraftigt gentemot den kommunala verksamheten.

Motionen lyfter fram en enskild entreprenör, HSB, som etablerat sig på Mallorca för att erbjuda korttidsboende för äldre. I framtiden kan det mycket väl bli aktuellt med fler alternativ. Vi vill understryka att stadens fortsatta utredning av möjligheten till korttidsvård utomlands ska omfatta hela marknaden.

Vantörs stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamoten Lena Kling m.fl. (fp) är av följande lydelse.

Vård i varmt klimat ger mycket positiv verkan på patienter som genomgått en sjukvårdsbehandling. I Vantör finns många äldre som både på snabbare och bättre sätt kan återställa sig efter om de fick vistas i varmare land. Mycket talar för att vården, i de fall det passar den enskilda patienten, är en ekonomiskt rimlig lösning för staden, och vår stadsdel.

Reservationen av ledamöterna Marie Ljungberg Schött m.fl. (m) och Henrik Ehrenberg (kd) är av följande lydelse.

Stadens ansvarar för äldreomsorg och omvårdnad. Patienter som behandlats och rehabiliterats genom landstingets försorg skulle ibland må bättre och snabbare återfå sina funktioner fullt ut om de gavs möjlighet till bättre återhämtning och rekreation. Vi vet att vård i varmare klimat påskyndar vissa läkningsprocesser och gör det möjligt att träna upp ex skadad muskulatur snabbare. Förvaltningen pekar på flera problem bland annat i gränsdragningen till landstingets ansvar. Vi menar att dessa frågor mycket enkelt kan och bör lösas och de får inte utgöra ett hinder att ge äldre kostnadseffektiv vård utomlands. Vår slutsats är att det skulle vara positivt att kunna erbjuda fler äldre korttidsboende och vård utomlands, så som motionären föreslår. Förutsättningen är förstas kostnadseffektivitet, kvalitetskontroll och någon form av biståndsbedömning samt att gränsdragningsproblemen blir lösta.

Äldreomsorgsberedningen den 11 mars 2005

Reservationen av Ewa Samuelsson (kd), Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp) och Carolin Ludvigsson (m) är av följande lydelse.

Förslag till beslut

Att hemställa hos kommunstyrelsen att direktupphandla platser för äldreomsorg utomlands intill dess att en upphandling av platser för korttidsboende/avlastning avslutats,

Att återremittera ärendet för att ytterligare belysa de i ärendet angivna problemen för att snarast återkomma till beredningen för att därigenom inte i onödan fördröja hanteringen i Stockholms stad att upphandla platser utomlands för korttidsboende/avlastning

samt att därutöver anföra:

Stadsledningskontoret menar att staden i dag har begränsade möjligheter att anlita vårdgivare för äldreboende utomlands pga. nuvarande avtalssituation. Samtidigt anges att direktupphandling av plats kan övervägas med hänvisning till att synnerliga skäl föreligger.

I de avtal som nu föreligger när det gäller enstaka platser har inte staden efterfrågat äldreomsorg utomlands, varför något avtalsbrott knappast kan föreligga. Vi menar att en direktupphandling skulle kunna ske intill dess en ramupphandling gjorts. I en sådan ramupphandling skall naturligtvis anges om platserna skall begränsas till ett visst land eller en viss ort.

I ärendet framkommer att följande frågor inte anses vara utredda:

- att hälso- och sjukvården som bedrivs är av bra kvalitet,
- att det finns tillgång till både närsjukvård på läkarnivå och kvalificerad läkarvård,
- att tillse att gängse försäkringar kan omfatta den utomlands bedrivna vården,
- att det finns medicinskt ansvarig sjuksköterska för verksamheten,
- att insatser och dokumentation sker så att kraven i svensk lagstiftning tillgodoses,
- att kommunen ordnar så att hemtransport av sjuka och avlidna kan ske,
- att staden bör skaffa sig en uppfattning om de ekonomiska konsekvenserna av ett bevilja platser på äldreboenden utomlands,
- att formerna för en upphandling ytterligare måste utredas,
- att regler och riktlinjer för biståndsbeslut tas fram för att säkerställa en enhetlig bedömning i staden,
- att det krävs mer genomgripande utredningar beträffande framför allt förutsättningar för att bedriva hälso- och sjukvård samt genomföra upphandling, där det ingår att undersöka flera viktiga verksamhetsmässiga aspekter.

Vi menar att Stockholms stad inte behöver uppfinna hjulet igen vad gäller dessa frågor och att de redan är ordentligt genomlysta. Täby, Danderyd, Solna, Sollentuna och Tyresö arbetar nu gemensamt i en arbetsgrupp för att upphandla enstaka platser utomlands och i detta arbete skulle Stockholms stad kunna delta. Dessa kommuner direktupphandlar nu platser till dess att en upphandling gjorts, eftersom äldreomsorg utomlands i dag endast kan erbjudas av ett företag.

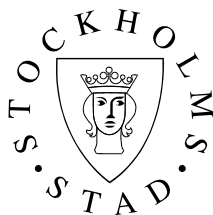
Att ta fram regler och riktlinjer för biståndsbeslut för att säkerställa en enhetlig bedömning i staden är viktigt för att garantera likställighet över staden.

Särskilt uttalande av Ylva Wahlström (mp) är av följande lydelse.

Miljöpartiet ser gärna att man utvidgar möjligheterna till äldreomsorg utomlands, även om det finns t ex juridiska hinder på vägen. Vi ser också en möjlighet att egenavgifterna höjs något för den som önskar flytta sin vistelseort under sjuktiden till varmare länder, om det inte är extrema medicinska skäl som styr.

Vi ser gärna även en utveckling där gränsen mellan den faktiska vården och behövliga resor för kommande seniorer suddas ut, speciellt inom EU. Man kan behöva tillgång till viss vård utomlands lika väl som hemma. Sjukvårdshjälpen behöver inte sätta gränser, utan alla friskvårdande aktiviteter bör stimuleras. Detta kan vara extra viktigt att kunna ordna bra resor för par där den ena kräver vårdinsatser och den andra ofta får ett anhörigansvar.

Vi har en grupp av funktionshindrade, som blir pensionärer vilka tidigare har kunnat resa till speciella behandlingsställen. Denna möjlighet hoppas vi fortgår idag, om inte borde de rättas till som ett led i tillgängligheten för funktionshindrade i vår vackra stad.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:48

2004:48

Motion av Margareta Björk (m) om korttidsboende och avlastning utomlands

”Vi tror att många äldre längtar till ett varmare klimat och lite omväxling – trots att de behöver stöd och avlastning för att klara av sin vardag. Vi tror dessutom att en vistelse utomlands är bra för hälsan och kan stimulera både livslusten och gemenskapen. Därför bjuder vi in kommunerna till ett samarbete om korttidsvård och avlastning på ett befintligt spanskt äldreboende på Mallorca.”

Så stod det i inbjudan till den studieresa som HSB Omsorg ordnade för intresserade kommuner inför sitt pilotprojekt ”Korttidsvård för äldre utomlands” med inriktning på avlastning/ korttidsboende för de ”kunder”, som klarar av flygresan samt har glädje av en vistelse på Mallorca. 33 deltagare från 11 kommuner deltog. Vi deltog i resan, dock ej som representanter för Stockholms stad. I politikergruppen fanns representanter från (m), (fp), (kd), (s) och (v). Majoriteten av gruppen arbetade inom äldreomsorgen – förvaltningschefer, biståndsbedömarchef, biståndshandläggare, medicinskt ansvarig sjuksköterskor, boendesamordnare, ekonomiansvariga - vilket gjorde att många frågor ställdes från professionen.

Jag har bott på den handikappanpassade nybyggda residencian, Font Sana, i Palma och sett hur den ser ut och fungerar. Allt var av mycket hög klass – från det funktionellt inredda rummet/badrummet till maten och servicen. De spansktalande äldre som bor här idag har olika behov av hjälp – från ingenting till extra assistenter. Flera av oss fick ta del av servicen av misstag – vi tryckte på larmknappen vid sängen och genast kom det någon i dörren. Maten, som tillverkas på plats, var en fröjd både för ögat och för gommen. Frukosten serveras på bricka på rummet, resten av måltiderna i den vackert målade restau-

rangen. Gymnastiksal, behandlingsrum, fotvård, frisering, läkarmottagning, kapell finns förutom sällskapsutrymmen och en simbassäng på gården.

Den spanska lagen föreskriver personalstaten, som idag finns enligt dagens antal boende. Förutom den personal som finns på plats kommer spansktalande erfaren svensk personal att finnas. Två undersköterskor skall följa med som ledsagare på resan från och tillbaka till Sverige, en svensk spansktalande sjuksköterska med lång erfarenhet av äldreomsorg både i Sverige och i Spanien finns på plats tillsammans med en svensk värdinna, som bott på Mallorca i över 30 år. En svensktalande person skulle finnas till hands dygnet runt.

HSB Omsorg presenterade den service- och omvårdnadshandling, som skall upprättas för varje "kund". Dessutom presenterades en checklista inför resan, där allt verkade vara genomtänkt.

Vi har träffat den geriatriker, som alltid finns tillgänglig och som finns på residentian två till tre eftermiddagar i veckan, chefen för anläggningen samt motsvarigheten till landstingsdirektören, för en genomgång av lagar, tillsyn samt dagens äldreomsorg på Mallorca. Dessutom besökte vi det modernt utrustade sjukhus, som anläggningen idag vänder sig till vid behov. Sjukhuset ifråga har en svenska, som tolkar och är behjälplig med försäkringspapper och olika kontakter.

Den samlade bedömningen från professionen om äldreomsorgsprojektet på Mallorca var att det inte fanns några juridiska hinder, den medicinska säkerheten väl så bra som hemma. Här kan man ta hand om våra äldre lika bra som hemma; man kände trygghet, valfrihet, fått svar på nästan alla frågor, svenskspråkighet ett krav dygnet runt. Ett starkt önskemål var direktflyg samt att försäkringsfrågan skulle belysas ytterligare, vilket utlovades.

Politikerna uttryckte att verksamheten var nu granskad, stort förtroende för företaget, valfrihet för äldre till en lägre kostnad, mera för skattepengarna, ökad livskvalitet samt en möjlighet att rekrytera yngre till äldreomsorgen. Faktum är att kostnaden för ett vårddygn på Mallorca är endast 1050 kronor, vilket kan jämföras med kostnaden för ett motsvarande vårddygn i Stockholm som är 25 till 80 procent dyrare.

Äldreomsorg för tyskar finns redan på Mallorca och japanerna har långtgångna planer. Vår studieresa rönne även på Mallorca stor uppmärksamhet via media, vilket resulterade i att en svensk herre, som bott 52 år på ön kom till oss en kväll och ville beställa ett rum. Efter att ha fått information kring det nödvändiga biståndsbeslutet anmälde han sig som volontär!

Jag menar att även våra äldre i Stockholm ska få möjlighet att delta i de kommande resorna till Mallorca och lämnade redan i juni in en skrivelse till äldreomsorgsberedningen. Processen måste nu påskyndas för att möjliggöra

för några äldre stockholmare att redan i mitten av november under 15 dagar få åka till Mallorca. De äldre i Umeå, Tyresö, Växjö, Kumla och Solna får kanske åka – varför inte från Stockholm?

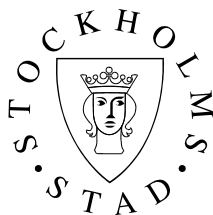
Hemställan

- att Stockholms stad omgående utreder möjligheten för äldre i staden att, efter sedvanlig biståndsbedömning, erbjudas korttidsboende eller avlastning utomlands
- att Stockholms stad skyndsamt inhämtar kunskap om de juridiska möjligheterna och den medicinska säkerheten kring korttidsboende eller avlastning utomlands.

Stockholm den 4 oktober 2004

Margareta Björk

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:51

2004:51

Motion av Karl Bern (fp) om vidareutveckling av valfriheten med vård utomlands, för äldre boende i Stockholm

Vård i varmt klimat, med frisk luft, nya intryck och varma bad har en klart positiv inverkan på patienter som genomgått en sjukvårdsbehandling. Detta har bland annat konstaterats av Kompetenscentrum inom äldreomsorg och äldreomsorg (KC). Vård i ett varmt klimat ger bättre fysiska och psykiska förutsättningar för att vårdtiden kortas ska väsentligt.

I dagsläget finns en svensk entreprenör – HSB – som etablerat sig på Mallorca för att erbjuda korttidsboende för äldre. I framtiden kan det mycket väl bli aktuellt med fler alternativ.

På det korttidsboende som nu kommer erbjudas av HSB på Mallorca är kostnaden för ett vård dygn omkring 1050 kronor. Detta kan jämföras med kostnader på mellan 1300 och 1800 kronor i Sverige. Det finns alltså mycket som talar för att denna typ av vård inte bara är fördelaktig för den enskilde, utan också en ekonomiskt rimlig lösning för staden. Självklart kan denna typ av vård utomlands endast bli aktuell om den sker till ett pris som är konkurrenskraftigt gentemot den kommunala verksamheten.

Undertecknad deltog själv i en studieresa till Palma de Mallorca där vi studerade verksamheten på den anläggning som nu kommer ta emot den första gruppen av biståndsbedömda äldre korttidsboende, på Font Sana i Palma. Under denna fyra dagar långa resa fick vi många frågetecken uträdat till utrops-tecken.

Det är naturligtvis av stor vikt att äldre som erbjuds korttidsboende i denna form känner sig trygga med vården. HSB:s boende på Mallorca kommer delvis att bemannas av svensktalande sjukvårdspersonal som bor och verkar på Mallorca. Font Sana samarbetar även med ett närliggande privat sjukhus av hög

klass, där en svensk sjukhusvårdinna sedan 18 år tillbaka svarar för de skandinaviska ”gästerna”.

Intresset bland äldre för korttidsboende utomlands är betydande. HSB:s egna undersökningar visar att hela 38 procent av de tillfrågade skulle föredra detta alternativa vårdupplägg framför korttidsboende i Sverige. Jag anser därför att Stockholms stad i framtiden ska kunna erbjuda denna typ av vård utomlands som en alternativ del av de biståndsbedömda stockholmarnas valmöjligheter.

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta
att uppdra åt kommunstyrelsen att undersöka förutsättningarna för
vård utomlands i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 4 oktober 2004

Karl Bern